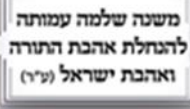

שתי משניות ליום משנה שלמה

יו"ל ע"י משנה שלמה

העמותה להנחלת אהבת התורה ואהבת ישראל (ע"ר)

מס' עמותה: 580553329

טל': 052-5802345 מייל: mishna.shlema@gmail.com
כתובת: עין שמש 23 גני תקווה 55900

פרויקט שתי משניות ליום - לעילוי נשמת
הרה"ק רבי אברהם מתתיהו ב"ר מנחם נחום זצוק"ל כ"ק האדמו"ר מסטנשט
הרה"ק רבי חיים זאנוויל ב"ר משה זצוק"ל כ"ק אדמו"ר מריבניץ

"תנא דבי אליהו כל השונה הלכות בכל יום מובטח לו שהוא בן העולם הבא שנאמר: "הליכות עולם לו"
אל תיקרי הליכות אלא הלכות". - רש"י: הלכות - משנה וברייתא, הלכה למשה מסיני.

הלימוד היומי לטובת נשמת

הגאון רבי צבי הירש הלוי בהג"ר פנחס הורוויץ זצ"ל
הרה"ק רבי שמואל אבא בהג"ר זעליג זצ"ל
הגאון רבי עמרם בהג"ר יעקב יצחק בלום זצ"ל
הרה"ק רבי חנוך העניך בהרה"ק ר' שמואל ברוך שטיין זצ"ל

משנה ט"ו

יוחנן כהן גדול ששימש בכהונה גדולה אחרי שמעון הצדיק העביר הודיות

המעשר ביטל את אמירת ויודי המעשר, מפני שלא היו יכולים לומר 'וגם נתתיו ללוי', לפי שהיו נותנים את המעשר ראשון לכהנים ולא ללוויים, לפי שכשעלה עזרא הסופר מבבל, לא עלו עימו מבני לוי, ולכן קנסם שלא יתנו את המעשר ראשון ללוויים אלא לכהנים. **אף הוא** יוחנן כהן גדול **בטל את המעוררים** שהיו הלוויים אומרים בכל יום בשעת קריאת השיר על הקרבן 'עורה למה תישן' (תהילים מד, כד), וביטל יוחנן כהן גדול אמירת הפסוק הזה שכן אמר: וכי יש שינה לפני הקב"ה? והלא נאמר בתהילים: "הנה לא ינום ולא ישן שומר ישראל"; ברם לא נאמר פסוק זה של 'עורה למה תישן', אלא בזמן שישראל שרויים בצער והגויים בנחת ובשלווה, שהואיל ויש הסתרת פנים הרי זה כביכול כאילו היתה שינה לפני הקב"ה (כך מובא בבלי מסכת סוטה מח, ע"א), אבל בזמן שבית המקדש קיים וישראל יושבים על אדמתם, אין ראוי לאמרו, **ואת הנוקפים** וכן ביטל את מעשה הנוקפים, שהיו מכים בעגל של קרבן בין קרניו ושורטים בו שריטות, כדי שינוז לו דם בין עיניו ויתבלבל, וע"י כך יהיה נוח לקושרו ולשחטו, ועמד יוחנן כהן גדול וביטל דבר זה, משום שהעגל היה נראה כאילו הוא בעל מוס*. **ועד ימיו היה פטיש מכה בירושלים** בחול המועד, שהיו מכים בבתי המלאכה בבתי המלאכה ועושים במלאכת דבר האבד, שהיא מותרת בחול המועד, וביטל יוחנן כהן גדול דבר זה, לפי שקול הפטישים נשמע למרחוק, ויש בזה משום זלזול בחול המועד. **ובימיו אין אדם צריך לשאול על הדמאי** בימי יוחנן כהן גדול, לא היה אדם צריך לשאול על הפירות שהיה לוקח מעם הארץ וספק אם הופרשו מעשרותיהם, לפי שתיקן יוחנן כהן גדול, שכל הלוקח פירות דמאי צריך להפריש מהם רק תרומת מעשר ומעשר שני בלבד, אבל מעשר ראשון ומעשר עני קורא להם שם ואוכלם בעצמו, ואינו נותנם ללוי ולעני, שיכול הוא לומר להם: המוציא מחברו עליו הראיה, כלומר שיביאו ראיה שהפירות הם טבל ואז ייטלו מעשרותיהם. ועד ימיו היה הלוקח צריך לשאול אם המוכר נאמן על המעשרות, ואם לא היה נאמן, היה נמנע מלקנות את הפירות, הואיל והיה צריך להפריש את כל מעשרותיהם. אבל מתקנה זו ואילך הלוקח דמאי מפסיד רק את תרומת המעשר הניתנת לכהן, אבל את המעשר שני הרי יכול לאוכלו בירושלים או פודהו בכסף ואוכל בשוויו בירושלים, ומכאן שהלוקח פירות מן השוק אינו שואל כלל אם הם מעושרים או לאו, אלא מפריש מהם תרומת מעשר ומעשר שני ואוכל את השאר.

*ובגמרא שם מובא פירוש נוסף: שהיו חובטין אותו (את העגל) במקלות, כדרך שעושים לפני עבודה זרה. אמר להם: עד מתי אתם מאכילים טריפות למזבח, שמא ניקב קרום של מוח?, עמד והתקין להם טבעות בקרקע"ו והיו מכניסים בהן רגלי הקרבן וכך היו יכולים לשחוט אותו בקלות.

סליק מסכת מעשר שני

רבינו עובדיה מברטנא
יוחנן כהן גדול - שמש בכהונה גדולה אחר שמעון הצדיק.
העביר הודיות המעשר - לפי שעזרא קנס את הלוויים שלא יתנו להם מעשר, כשעלה מן הגולה ובני לוי לא עלו עמו, וצוה שיתנו המעשר לכהנים. ויוחנן כהן גדול בטל הדין, כיון שאינו יכול לומר וגם נתתיו ללוי.
בטל את המעוררים - שהיו הלוויים אומרים בכל יום על הדוכן עורה למה תישן ה'. אמר להם: וכי יש שינה לפני המקום? עמד ובטל.
את הנוקפים - שהיו משרטין לעגל של קרבן בין קרניו כדי שיפול לו דם בעיניו כדי שלא יראה ויהיה נוח לכפתו ולשחטו. ועמד הוא ובטל, שנראה כבעל מום. והתקין להם טבעות בקרקע להכניס צואר הבהמה לתוכה. **נוקפים**, מכין, ודוגמתו אין אדם נוקף אצבעו מלמטה (וחולין דף ז').
היה פטיש מכה בירושלים - חרשי נחושת וברזל היו מכין בפטיש לעשות מלאכת האבד שהיא מותרת במועד. ועמד הוא ובטל, משום דאושא מלתא טובא ואיכא זלזול מועד.
ובימיו אין אדם צריך לשאול על הדמאי - שהוא אמר לבני דורו: כשם שתרומה גדולה עון מיתה, כך תרומת מעשר וטבל עון מיתה. ותקן שירציאו מן הדמאי תרומת מעשר ומעשר שני בלבד, ולא ירציאו ממנו מעשר ראשון ולא מעשר עני, שיכולים לומר ללוי או לעני הביא ראיה שהוא טבל וטול. ומתקנה זו ואילך, הלוקח פירות מן השוק לא היה שואל אם הם מתוקנים אם לאו, אלא מיד מפריש מהן תרומת מעשר ומעשר שני ואוכל את השאר, שכל הלוקח פירות מעם הארץ הם בחזקת דמאי.

לעילוי נשמת
מורי ורבי הרה"ק יצחק יגן ב"ר יעקב ורחל זצוק"ל
מור"ר אבי דוד שלום ב"ר שלמה דב וברכה שיפמן ע"ה
הרבנית פעריל דבורה ע"ה בת הרב ישראל צבי יאיר
מרת חיה רויזא בת מוה"ר נטע צבי שלאינגר ע"ה

לקבלת המשנה היומית למייל או לוצאפ ולהנצחות
ניתן לשלוח מייל לכתובת: mishna.shlema@gmail.com
או לשלוח הודעה לנייד: 052-5802345 או: 053-4287288

הקדמה למסכת

נכתב בתורה: " וַיְדַבֵּר ה', אֶל-מֹשֶׁה לֵאמֹר. דַּבֵּר אֶל-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם: בְּבֹאֲכֶם, אֶל-הָאָרֶץ, אֲשֶׁר אָנֹכִי מְבִיא אֲתֶכֶם, שָׁמָּה. וְהָיָה, בְּאֶכְלֹכֶם מִלֶּחֶם הָאָרֶץ תְּרִימוּ תְרוּמָה, לַה'. רֵאשִׁית, עֲרִסְתֶּכֶם חֶלֶה, תְּרִימוּ תְרוּמָה: כְּתְרוּמַת גֶּרֶן, בֶּן תְּרִימוּ אֹתָהּ. מִרֵאשִׁית, עֲרִסְתֶּיכֶם, תִּתְּנוּ לַה', תְּרוּמָה לְדֹרֹתֵיכֶם" (במדבר טו, יז – כא). מפסוקים אלו אנו למדים שיש מצוות עשה להפריש מן העיסה תרומה לכהן. תרומה זו נקראת 'חלה', ודינה כתרומת הגורן, והיא מותרת לאכילה רק לכהנים, שצריכים לאכלה בטהרה.

חייבים להפריש חלה רק מן העיסה הנעשית מחמשת מיני דגן, והם: חיטים, שעורים, כוסמין, שיבולת שועל ושיפון, לפי שכתוב: "והיה באכלכם מלחם הארץ", ואין קרוי לחם אלא פת הנעשית מחמשת המינים הללו.

בשיעור העיסה החייבת בחלה נחלקו התנאים במסכת עדויות (א, ב), וההלכה היא כדעת חכמים שם, שעיסה חייבת בחלה רק אם היא עשויה לפחות מחמשת רבעי הקב קמה, שהם חמישה לוגים (2כ לטר), שכן קב היא 4 לוגים. שיעור זה למדים ממה שכתוב: "ראשית עריסותיכם חלה תרימו תרומה", ודרשו: 'ראשית עריסותיכם' - כדי עיסת מדבר, והוא עומר, שכתוב בו: "והעומר עשירית האיפה הוא" (שמות טז, לו), האיפה היא 18 קב, ונמצאת עיסת מדבר החייבת בחלה, 10/81 קב, ברם כשבאו לירושלים הגדילו את המידות בשישית, כלומר שכל מידה מדברים נעשתה 6/5 של המידה הירושלמית, ומכאן עשירית האיפה במידה הירושלמית היא קב ומחצה, ומשהגדילו המידות פעם שניה בציפורי, שהגדילו שם המידה הירושלמית בשישית, אמרו חכמים: 'חמשת רבעים חייבים', כלומר שעיסה העשויה מחמשת רבעי הקב קמה (קב ורבע לפי מידת ציפורי, שהם קב ומחצה לפי מידה ירושלמית) חייבת בחלה.

כמו בתרומה גם בחלה לא נתנה התורה שיעור כמה להפריש, ונמצא שמן התורה אפילו לא הפריש אלא כשעורה מן העיסה, פטר את כל העיסה מדין חלה, אבל חכמים אמרו, שצריך להיות בחלה כדי מתנה לכהן, שנאמר: 'מראשית עריסותיכם תתנו לה' תרומה', מכאן קבעו חכמים את שיעור החלה שיש לתת, והוא שיש להפריש אחד מעשרים וארבע בעיסה. אולם הנחתום העושה עיסתו למכור בשוק, והיא מרובה, וגם צריך הוא להרוויח, לא חייבוהו חכמים להפריש אלא אחד מארבעים ושמונה, שהואיל ועיסתו מרובה יש גם בשיעור זה כדי מתנה. וזהו שאמרו בספרי: שיעור חלה של בעל הבית - אחד מעשרים וארבע, ושל נחתום, אחד מארבעים ושמונה.

אין חייבים בחלה מן התורה אלא בארץ ישראל בלבד, שנאמר: "והיה באכלכם מלחם הארץ", ודרשו: בביאת כולכם ולא בביאת מקצתכם. לפיכך 'חלה' בזמן הזה, ואפילו בימי עזרא בארץ ישראל, אינה אלא מדברי סופרים. אולם כדי שלא תשתכח תורת חלה מישראל, תיקנו חכמים להפריש חלה גם בחוץ לארץ, ומפני שאין החיוב בה אלא כדי שלא תשתכח מישראל נהגו להקל בה, שאין מפרישים אלא כזית ומשליכין אותה לאש.

וכתב הרמב"ם שסודרה כאן מסכת חלה אחר מסכת משער שני, לפי: "שאיין מוצאין מן הזרע כל המתנות שהן: תרומה, מעשר ראשון ומעשר שני, אז יטחנהו, ועושים אותו קמה ולשים אותו, ואז יתחייב בחלה".

משנה א'

רבינו עובדיה מברטנא

חמשה דברים חייבים בחלה-דגמרינן חלה מפסח: נאמר בפסח "מצות לחם עוני" (דברים טז) ונאמר 'לחם' בחלה: "והיה באכלכם מלחם הארץ" (במדבר טו). מה לחם האמור בפסח דבר הבא לידי חמוץ, אף לחם האמור בחלה דבר הבא לידי חמוץ. ואין לך בא לידי חמוץ אלא אלו חמשת המינים בלבד.

ומצטרפין זה עם זה-להשלים שיעור העיסה החייבת בחלה, ולא שיצטרפו כולן חזר, דמין בשאינו מינו אינו מצטרף, כדתנן לקמן ריש פ"ד. אלא החטים מצטרפים עם הכוסמין בלבד מפני שהם מינין, והשעורים מצטרפים עם הכל חוץ מן החטין, ואע"ג דכוסמין מין חטין הם, לאו מין חטין דוקא, אלא מין שעורים ואף מין חטים, ומצטרפין עם החטים והשעורים. ובירושלמי משמע דאם נלושו יחד מצטרפין אפילו מין בשאינו מינו, אבל אם לא נלושו יחד אלא שאחר כך היו נוגעין העיסות זו בזו, מין במינו מצטרפין, שלא במינו אין מצטרפין.

ואסורים בחדש-דכתיב (ויקרא כג) "ולחם וקלי וקרמל לא תאכלו עד עצם היום הזה", וגמרינן לחם לחם מפסח.

ומלקצור מלפני הפסח-שאסור לקצור מאחד מחמשת המינים קודם קצירת העומר, דכתיב בעומר (שם) "ראשית קצירכם" שתהא תחלה לכל הנקצרים, ואתיא ראשית ראשית מחלה, כתיב התם (במדבר טו) "ראשית עריסותיכם", וכתיב הכא ראשית קצירכם, מה להלן מחמשת המינים אף כאן מחמשת המינים.

ואם השרישו-אחד מחמשת המינין הללו, קודם קצירת העומר.

העומר מתירן-ומותר לקצרו אחר קצירת העומר, דכתיב (שמות כג) "אשר תזרע בשדה", משעה שנזרע ונשרש בשדה.

ואם לאו-שלא השרישו אלא אחר קצירת העומר. אסורים עד שיבא עומר הבא-של שנה הבאה.

חַמְשָׁה דְּבָרִים חַיִּיבִים בְּחֻלָּה חֲמֵשֶׁת מִינֵי דָגָן הַחַיִּיבִים בַּחֲלָה: הַחֲטִיטִים, וְהַשְּׁעוּרִים, וְהַכּוֹסְמִין, וְשִׁבְלַת שׁוּעַל, וְהַשִּׁיפּוֹן, הֵרִי אֱלוֹ חַיִּיבִין בְּחֻלָּה
שלמדים חלה מפסח בגזירה שווה של 'לחם' 'לחם', שכן בפסח כתוב: "שבעת ימים תאכל עליו מצות לחם עוני" (דברים טז, ג), ובחלה כתוב: "והיה באכלכם מלחם הארץ תרימו תרומה...". (במדבר טו, יט), ומכאן דרשו: מה לחם האמור בפסח, דבר הבא לידי חמוץ, אף לחם האמור בחלה, דבר הבא לידי חמוץ, ואין דבר הבא לידי חמוץ אלא אלו חמשת המינים בלבד, **וּמְצַטְרְפִין זֶה עִם זֶה** כבר למדנו בהקדמה למסכת ששיעור העיסה החייבת בחלה הוא חמשת רבעי הקב קמח, ובאה המשנה ללמדנו, שאם נילוושו מינים אלו בעיסה אחת, ואין בכל מין כדי שיעור החייב בחלה, הרי הם מצטרפים זה עם זה להשלים את שיעור העיסה שתחייב בחלה, אולם אם לא נילוושו ביחד, אלא שאח"כ היו נושכות העיסות זו בזו, היינו שנדבקו זו שלזו, מין במינו, כגון חיטים וכוסמין, מצטרפים, אבל מין בשאינו מינו, כגון חיטים ושעורים אינם מצטרפים, **וְאֲסוּרִין בְּחֻדָּשׁ מִלְּפָנֵי הַפֶּסַח** כלומר שלפני הקרבת העומר אסור לאכול מן התבואה החדשה של חמשת המינים הללו, שנאמר: "ולחם וקלי וקרמל לא תאכלו עד עצם היום הזה" (ויקרא כג, יד), ולמדים בגזירה שווה 'לחם' 'לחם' מפסח, כמו שביארנו לעיל בעניין חלה, מה שם מחמשת המינים (דבר הבא לידי חמוץ), אף כאן אין אסור 'חדש' אלא לגבי חמשת המינים בלבד, **וּמִלְקָצוֹר מִלְּפָנֵי הָעוֹמֵר** וכן אסורים חמשת המינים הללו בקצירה לפני קצירת העומר, שנאמר: "והבאתם את עומר ראשית קצירכם" (ויקרא כג, י) שיהא העומר ראשון לקציר של חמשת המינים, ולמדים זה בגזירה שווה של 'ראשית' 'ראשית' מחלה, שכתוב בה: "ראשית עריסותיכם חלה תרימו תרומה" (במדבר טו, כ), מה שם מחמשת המינים, כמו שביארנו לעיל, אף כאן מחמשת המינים. **וְאִם הִשְׁרִישׁוּ** המינים הללו **קֹדֶם לְעוֹמֵר** קודם קצירת העומר **הָעוֹמֵר מִתִּירָן** מותר לקצור אחר קצירת העומר, שכתוב: "אשר תזרע בשדה" (שמות כג, טז) ודרשוהו: משעה שנזרע ונשרש בשדה **וְאִם לָאו** אם לא השרישו קודם לעומר **אֲסוּרִין עַד שְׂיָבֵא הָעוֹמֵר הַבָּא** בשנה הבאה.

*פסוק זה נאמר על 'שתי הלחם' שהיו מקריבים בחג השבועות, והוא מוסב על זריעת העומר, שלא הותרו שתי הלחם למקדש אלא מתבואה שהותרה ע"י העומר להדיוט (היינו לכל אדם).

[להצטרפות לקבוצת 2 משניות ליום לחץ](#)

[אתר ללימוד משניות ואמירת תהילים לפי שם הנפטר/ת \(קריאה/שמיעה\)](#)